Zábava v rytmu první republiky

Je nutné připomenout, že **po konci první světové války byla společnost rozdělena na bohatou a naopak velmi chudou vrstvu**. Československo bylo navíc rozlehlou zemí a srovnávat životní úroveň Pražanů s obyvateli východního Slovenska lze pouze velmi těžko. Jak žilo měšťanstvo první republiky ve svém volném čase?

Červená sedma a Lucerna

Asi největší ikonou prvorepublikové zábavy jsou kabarety, které měly v repertoáru směs písní, kupletů i hraných scén reagujících leckdy satiricky na aktuální dění.

Nejslavnějším pražským podnikem tehdejší doby byla Červená sedma založená roku 1910. V jejím uskupení lze dohledat takové osobnosti, jako jsou R. A. Dvorský nebo Eduard Bass.

V letech 1909 až 1920 vznikal **významný komplex Lucerna**, který už od počátku nabízel to nejlepší, co bylo možné v prvorepublikovém kulturním životě zhlédnout. V kabaretu vystupoval Karel Hašler, v roce 1927 se zde představila slavná dvojice Voskovec a Werich a o dva roky později se v Bio Lucerna poprvé vysílala projekce zvukového filmu.

Prkna znamenající svět

Prahou zněla hudba a smích. Mezi populárními písněmi tehdejší doby **nesměly chybět skladby Karla Hašlera, Karla Ballinga, Jaroslava Jankovce či Jaroslava Mottla**.

Legendární duo V+W je mnohem více spjaté s Osobozeným divadlem, jehož kořeny sahají do roku 1926 a které nabízelo zcela nový druh avantgardní zábavy.

Pravdou je, že divadlo nebylo pouze výsadou větších měst. Uvádí se, že **v roce 1933 působilo v Čechách 30 stálých divadel a 38 kočovných divadelních společností.** Menší obce a vesnice kulturně žily díky ochotnickým souborům.

Své místo na umělecké scéně měly **také cirkusy**. **K největším patřil Cirkus Kludský, v dobách jeho největší slávy se chlubil zvěřincem, k jehož přepravě bylo třeba 200 vagonů!**

Zábava po drátě

Klíčovým datem, které ovlivnilo dění v československých domácnostech, je **18. květen 1923**. Tehdy totiž **bylo zahájeno pravidelné tuzemské rozhlasové vysílání stanice Radiojournal**. První vysílání probíhalo ze stanu na pražském letišti v Kbelích a teprve v roce 1933 se rozhlas přestěhoval do budovy na Vinohradské třídě, v níž sídlí dodnes.

V prvních letech sloužil rozhlas k informování obyvatelstva, ale s postupem času docházelo k rozšíření programové nabídky od uměleckých pořadů až po pořady pro dětské posluchače. Na internetových stránkách rozhlas.cz se dočtete, že v roce 1925 odvysílala společnost Radiojournal první přímý přenos koncertu České filharmonie, první přímý přenos bohoslužby a první přímý přenos projevu prezidenta T. G. Masaryka. Vzhledem k tomu, že Československá republika byla národnostně smíšeným státem, bylo zahájeno vysílání pro německou, maďarskou a rusínskou menšinu. O rok později rozhlas dokonce vysílal první fotbalovou reportáž v Evropě!

Spolu s rozvojem rozhlasového vysílání **dochází také k rozmachu filmu a biografů**. Vesnické biografy se rodily v hospodách a kulturních sálech, později vznikala samostatná kina.

Kromě honosné Lucerny měli Pražané možnost navštívit např. i nablýskané kino Flora, které bylo otevřené roku 1928 ve stejnojmenném hotelu.

Ve stejném roce vzniklo **Sdružení premiérových biografů, které určovalo hierarchii pražských kin a dobu premiér**. Do první třídy byla zařazena **kina Alfa, Adria, Fénix (později Blaník), Lucerna, Passage a Metro**. Kina se zásadně lišila cenou vstupenek, zatímco v první skupině se platilo od 5 do 13 korun, v poslední od 3 do 10 korun za představení.

Pohybové aktivity

Ani sport nestál stranou! Byť si to mnohdy neuvědomujeme, **především pro mladou generaci byl zdravý životní styl klíčový**. Muži preferovali štíhlé upravené ženy.

Ve dvacátých letech se zásadně proměňuje móda. Přichází doba zkracování sukní i vlasů a do dámského šatníku pronikají ryze mužské atributy. První odvážné ženy začínají nosit kalhoty, vesty, saka či kravaty, což bylo před první světovou válkou něco nemyslitelného. Elita si nechávala šít šaty u Hany Podolské či Oldřicha Rosenbauma. To se však u tématu odkláníme stranou, proto zpět do říše pohybu.

Velkou popularitou se pyšní fotbal i hokej, širší věhlas si však získává také atletika, lyžování, veslování, zápas a box nebo motocyklové sporty.

Největší sportovní organizaci v celé republice představuje **Sokol**. Jak uvádí sama **Česká obec sokolská** na oficiálních webových stránkách, období první republiky přineslo Sokolu zadostiučinění za dlouhodobé usilování o státní samostatnost a zároveň příznivé ovzduší pro nebývalý rozvoj. Každý 15. občan byl jeho členem a **celkový počet sokolů se blížil k milionu**.

Rozvíjel se cvičební proces, konaly se např. každoroční zkoušky zdatnosti pro rozřazení do družstev, vycházely téměř dvě desítky odborných časopisů, několik z nich pro mládež. Pravidelně se konaly závody, a to v nářadí, atletice, ve hrách, plavání a dalších sportech, jejichž počet se postupně rozrostl na 36 odvětví. Nejlepší cvičenci postupovali výše a dostávali se až do reprezentačních družstev. **ČOS reprezentovala naši republiku na mezinárodních závodech a olympiádách, odkud přiváželi cenné medaile.**

Pomyslným konkurentem Sokola byl OREL, katolická sportovní organizace založená roku 1909, jejíž počet členů čítal asi 35 000.

Zábava pro děti

A čím se bavili nejmladší obyvatelé první republiky? Jak to u dětí bývá, to základní zůstává nezměněno.

Děvčátka měla svůj svět kočárků, panenek a domečků s kompletním vybavením, chlapcům stačily stromy ke šplhání nebo okopaný míč. Movitější vrstvy si však mohly hrát s modely vláčků, letadel či aut.

Velmi populární byla domácí loutková divadla, v roce 1920 se pak na pulty obchodů dostává **stavebnice Inventor (později známá jako Merkur)**, u níž se jednotlivé dílky spojovaly systémem háčků, teprve o pět let později vzniká stavebnice tak, jak ji známe v dnešní podobě.